

KOULUVERKKOSUUNNITTELU

Koulutuksen toimiala

Sisällys

KOULUVERKKOSUUNNITTELU	1
1. Kunnan talouden ja infrastruktuurin kehitys	2
1.1 Tuottavuusohjelma 2024–2027	2
1.2 Koulutuksen kulut vertailussa	3
1.3 Koulukiinteistöjen kulut	4
1.3.1 Sisäiset vuokrat	4
1.3.2 Korjausvelka	5
1.4 Vyörytyskulut	5
1.5 Henkilöstökulut	6
1.6 Maankäyttö ja kaavoitus / Planläggning och utveckling	6
1.7 Väestöennuste ja oppilasmäärien kehitys huomioiden nettomuutto	9
1.7.1 Väestöennusteet	9
1.7.2 Nettomuuton huomioiminen	10
1.8 Oppilaaksiottoalueet	10
1.8.1 Suomenkielinen kouluverkko	10
1.8.2 Ruotsinkielinen kouluverkko	11
1.8.3 Saavutettavuus	12
2. Toimivan koulun kuvaus ja reunaehtojen määrittely	13
2.1 Turvallisuus	13
2.1.1 Henkilökunta ja osaaminen	13
2.1.2 Oppimisympäristö	14
2.1.3 Oppiminen	14
2.1.4 Oppimisen tuki	14
2.1.5 Kodin ja koulun yhteistyö	15
2.1.6 Koulun johtaminen	15
2.1.7 Ammatillinen kehittyminen	15
3. Toimivan koulun määritelmä Sipoon kouluverkossa	16

Kunnan johtoryhmässä on linjattu palveluverkkotyön jatkuvan päättyneen selvitysprojektin jälkeen toimialakohtaisena prosessina. Koulutuksen toimialalla on tehty suunnitelma tämän työn ohjaamisesta koulutuksen vuosikelloon ja osaksi talousarviota sekä tuottavuusohjelmaa.

Keskeistä kouluverkkosuunnittelussa on ajantasaisen luotettavan tiedon tuottaminen kunnan päätöksentekoon liittyen väestönkehityksen, koulukohtaisten oppilas- ja opiskelijamäärien, sekä oppilaaksiottoalueiden ja koulukiinteistötarpeiden riittävän aikainen ennakoiminen, joka antaa suuntaa investoinneille.

1. Kunnan talouden ja infrastruktuurin kehitys

1.1 Tuottavuusohjelma 2024–2027

Koulut muodostavat noin puolet kunnan omistamasta kiinteistömässasta.

Suurin osa vuosina 2024–27 toteutettavista tuottavuuteen vaikuttavista toimenpiteistä vaatii poliittista päätöstä. Toimenpiteistä voidaan mainita kaksi päälinjaa:

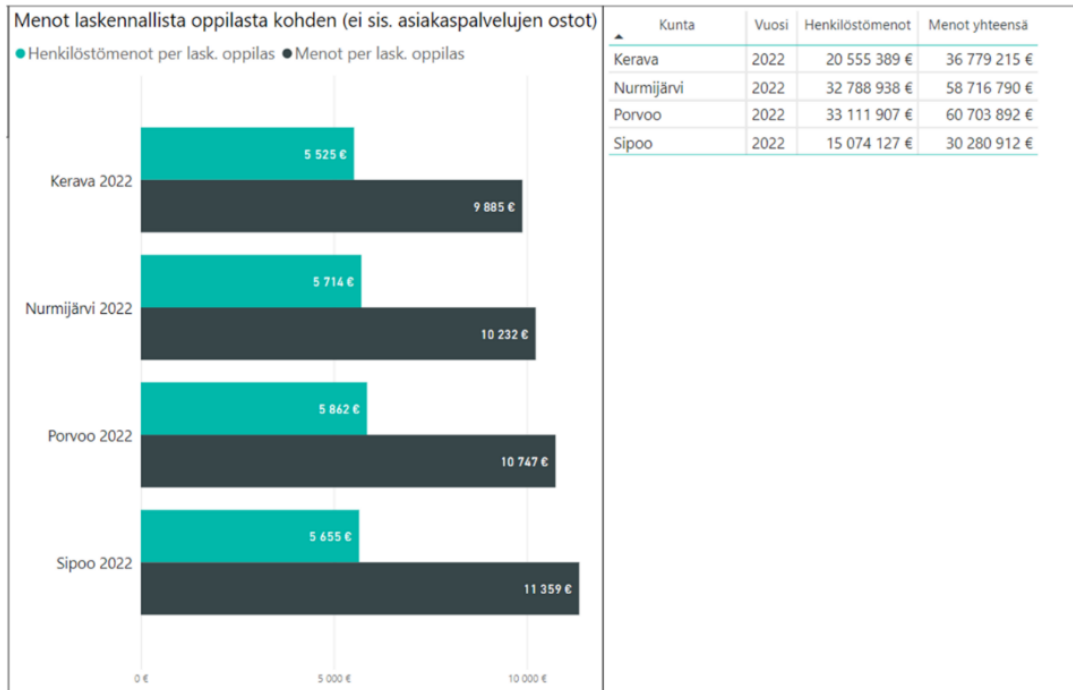
- Peruspalvelujen laatu heikkenee
- Strateginen keskittäminen ja toiminnan tehostaminen

Sipoon koulutuksen resurssit ovat valtakunnallisesti hyvät ja tämä on selvä vetotekijä kunnalle. Tuottavuusohjelmaa punnittaessa koulutuksen näkökulmasta tulee hakea ratkaisuja, jotka kytkeytyvät kunnan kokonaistalouteen ja investointeihin, unohtamatta kuitenkaan palvelun laatua. Alla olevassa taulukossa on esitetty talousvaikutukseltaan voimakkaita toimenpiteitä, niiden kustannusvaikutusta ja vaikutusta palvelun laatuun. Samalla on huomioitu päätöksentekoprosessi toimenpiteiden jalkauttamiseksi.

Toimenpide	kustannusvaikutus	vaikutus palvelun laatuun	Huom!
Kouluverkkosuunnittelu: Kouluverkkoa tulee systemaattisesti kehittää siten, että koulutuksen palvelut keskittyvät maankäytön, kaavoituksen ja väestönkehityksen kannalta optimaalisesti. Ennustettavissa on, että etelässä on yksi kyläkoulu liikaa.	300 000 € / vuosi	Vähäinen -	poliittinen päätöksenteko
Koulukyytien optimointi: Kouluverkko on laaja ja oppilaita kuljetetaan pitkiä matkoja. Logistiikkapalvelun käyttö kyytien järjestämisessä ja aikatauluneuvottelut HSL:n kanssa tuovat merkittäviä säästöjä kunnalle.	200 000 € / vuosi	merkittävä +	sisäinen järjestely
Opetuksen tukipalveluiden leikkaaminen: Kiristyvässä taloudessa opetuksen tukitoimia voidaan supistaa. Tämä koskee erityisopetuksen järjestämistä ja koulunkäynnin ohjaajien määrää. Palveluiden järjestämisen laajuudessa tulee kuitenkin huomioida lakisääteisyys (perusopetuslaki 16 §, 17 §).	100 000 €/ vuosi	merkittävä -	tuntikehys/ resurssi: poliittinen päätöksenteko
Tuntijaon supistaminen: Perusopetuksen tuntijaon supistaminen valtakunnalliseen minimiin	50–100 000 €/ vuosi	merkittävä -	poliittinen päätöksenteko
Opetusta tukevat ohjelmat esim.: Kulttuuri- ja liikuntapolku, verkkopohjaiset ohjelmat.	50–100000 €/vuosi	Vähäinen -	sisäinen järjestely

1.2 Koulutuksen kulut vertailussa

Vertikal TAVI palvelun POTTI-tietokantaan on koottu kaikkien kuntien kaikki perusopetuksen tiedot siten, että voit hakea tietoja kunnittain ja maakunnittain sekä myös kuntakoon mukaan. Tähän vertailuun on nostettu Sipoon rinnalle Kerava, Nurmijärvi ja Porvoo.

Koulutukseen käytetty kokonaissumma voidaan edelleen jakaa kululajeihin. Sipoon kohdalla merkittäviksi nousevat sisäiset vuokrat sekä vyörytyskulut.

Menot oppilasta kohden kululajeittain (ei sis. asiakaspalvelujen ostot)

1.3 Koulukiinteistöjen kulut

1.3.1 Sisäiset vuokrat

Koulutuksen toimialalla sisäiset vuokrat muodostavat merkittävän osan menoista. Seuraavassa taulukossa sisäiset vuokrat on eritelty kohteittain. Kokonaisvuokra muodostuu korjausvastikkeesta, koroista, maanvuokrasta ja ylläpitokuluista.

Sum of €/vuosi	
Riviotsikot	Yhteensä
Borgby skola	183 160,85
Boxby skola	245 185,71
Enter / Sipoon lukio	601 204,27
Gumbostrands skola	66 015,89
Jokipuiston koulu	419 820,37
Kuntala (Competence center)	53 476,69
Yhteinen koulutoiminta	53 476,69
Kyrkoby skola	475 765,73
Leppätien koulu	490 109,43
Lukkarin koulu	397 087,11
Miilin sivistyskeskus	2 281 063,05
Leppätien kielikylpykoulu - Söderkullan toimipiste	59 635,58
Sipoonlahden koulu	1 759 251,01
Söderkulla skola	462 176,47
Monitoimihalli	288 999,67
Kungsvägens skola	73 169,98
Sibbo gymnasium	73 169,98
Sipoon lukio	69 489,75
Sipoonjoen koulu	73 169,98
Nikkilän Sydän	2 477 354,67
Kungsvägens skola	1 191 320,85
Sibbo gymnasium	13 692,47
Sipoon lukio	13 692,47
Sipoonjoen koulu	1 258 648,88
Norra Paipis skola	161 021,16
Salpar skola	188 646,38
Sibbo gymnasium	332 101,00
Sininen halli	16 679,78
Kopan kalustevarasto	16 679,78
Södra Paipis skola	149 005,86
Talman koulu	16 008,98
Talman paviljonki I	142 881,75
Talman paviljonki II	129 240,07
Wessmanin käyttötilat	79 332,12
Enterin ruokala	79 332,12
Kaikki yhteensä	9 205 780,24

1.3.2 Korjausvelka

Kiinteistöjen säännöllinen huolto ja peruskorjaukset pitävät korjausvelan hallitulla tasolla. Osa koulukiinteistöistä on iäkkäitä ja peruskunnostuksista huolimatta korjausvelkaa on kertynyt. Seuraava taulukko osoittaa rakennusten peruskorjausten tilanteen vuonna 2023. Taulukossa esitetty prosenttiluku kertoo rakennuksen kuntoluokan, joka muodostuu rakennuksen teknisen arvon ja jälleenhankinta-arvon suhteesta.

Tekninen arvo kuvaa rakennuksen rahallista arvoa, joka saadaan, kun jälleenhankinta-arvosta vähennetään rakennuksen iän, käytön ja käyttökelpoisuuden kulumisesta aiheutunut arvon alentuminen. Teknistä arvoa nostavat rakennukseen tehdyt investoinnit ja korjaukset.

Jälleenhankinta-arvo (uudishinta) kuvaa rakennuksen arviointihetken todennäköistä arvonlisäverotonta rakentamiskustannusta, mikäli rakennus rakennetaan samalle tontille samanlaisella varustuksella uudelleen.

100% on siis tekniseltä arvoltaan uutta, nyt rakennettavaa rakennusta vastaava arvo. Taulukossa käytetty skaala 1-5 kuvaa eri osa-alueiden teknistä kuntoa ja korjaustarvetta verrattuna uuteen vastaavaan.

Rakennus		ValmV	Runko	Julk/Ka	Ik/Ov	Välis	Spinnat	Läm	S/Auto	VV	Ilm	Kla
Kyrkoby skola	koulurakennus	1956	4,00	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	75 %
Norra Paipis skola	koulurakennus	1910	3,00	4,00	3,00	3,00	2,00	3,00	3,00	4,00	3,00	65 %
Norra Paipis skola	uusi osa	1998	5,00	4,00	4,00	4,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	69 %
Salpar skola	koulu	1954	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00	3,00	1,00	45 %
Salpar skola	asuinrakennus	1954	3,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	38 %
Södra Paipis skola och daghem	uusi osa	1955	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	5,00	5,00	5,00	5,00	80 %
Södra Paipis skola och daghem	vanha osa	1923	4,00	3,00	4,00	4,00	4,00	5,00	5,00	5,00	5,00	80 %
Wessman-talo / Wessman huset	H	2001	5,00	5,00	4,00	4,00	5,00	4,00	4,00	4,00	4,00	92 %
Wessman-talo / Wessman huset	H	2001	5,00	5,00	4,00	4,00	5,00	4,00	4,00	4,00	4,00	92 %
Lukkarin koulu	koulu	1987	4,00	2,00	3,00	3,00	3,00	3,00	2,00	2,00	2,00	58 %
Lukkarin koulu	keittiön laajennus	2012	5,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	79 %
Leppätien koulu	koulu	2012	5,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	83 %
Leppätien koulu	laajennus (vanha)	2002	5,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	75 %
Jokipuiston koulu	koulu	1938	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	95 %
Jokipuiston koulu	Laajennus	2008	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	93 %
Enter		2007	5,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	3,00	77 %
Sipoonlahden koulu / Söderskulla skolan		2009	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	96 %
Sipoonlahden koulu / Söderskulla skolan	laajennus	2020	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	97 %
Nikkilän sydän		2016	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	90 %
Nikkilän sydän	laajennus	2021	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	98 %

1.4 Vyörytyskulut

Vyörytyslaskennassa kustannuksia, tai myös tuottoja, jaetaan tiettyjen jakoperusteiden mukaisesti eri kustannuspaikoille. Yleinen esimerkkitalanne on hallinnon kulujen vyöryttäminen "rasitteeksi" operatiivisille kustannuspaikoille.

Kunnan täsmentämättömät kulut kohdistuen hallintoon, ostoihin, IT, kiinteistöt ja infrastruktuuri. Näiden osalta vertailu on vaikeaa, sillä kunnat ilmoittavat nämä kulut eri tavalla.

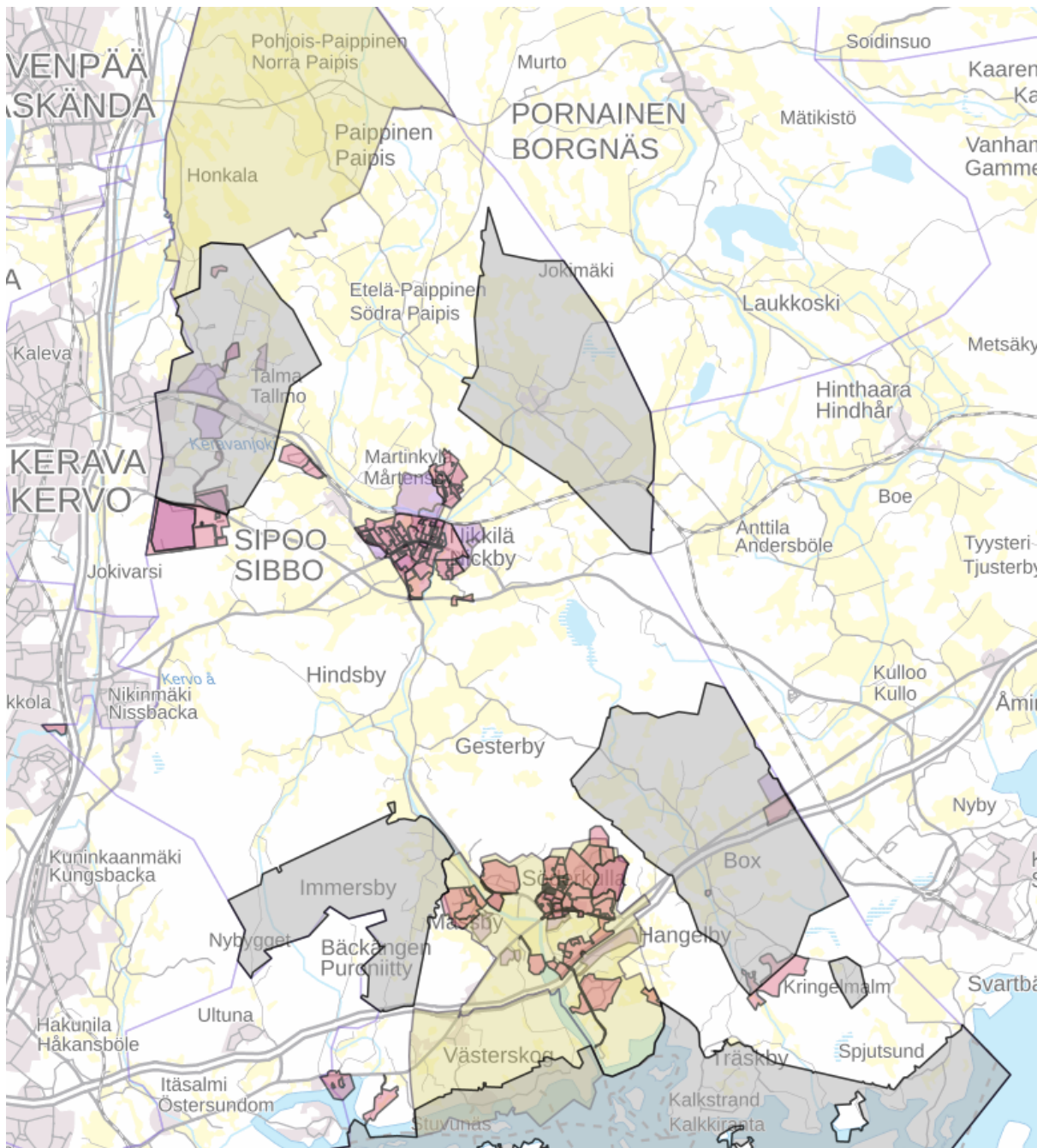
1.5 Henkilöstökulut

koulu	joulu.23
Borgby	285628
Boxby	456866
Gumbostrand	319676
Kyrkoby	863387
Norra Paipis	334540
Salpar	233700
Söderkulla	945557
Södra Paipis	324711
Kungsvägens skola	2553711
Lukkari	1029691
Talma	402350
Jokipuisto	1230906
Leppätie	730023
Sipoonjoki	2556134
Sipoonlahti	4119264
Sipoon lukio	1320875
Sibbo Gymnasium	980845
Tot.	18687864

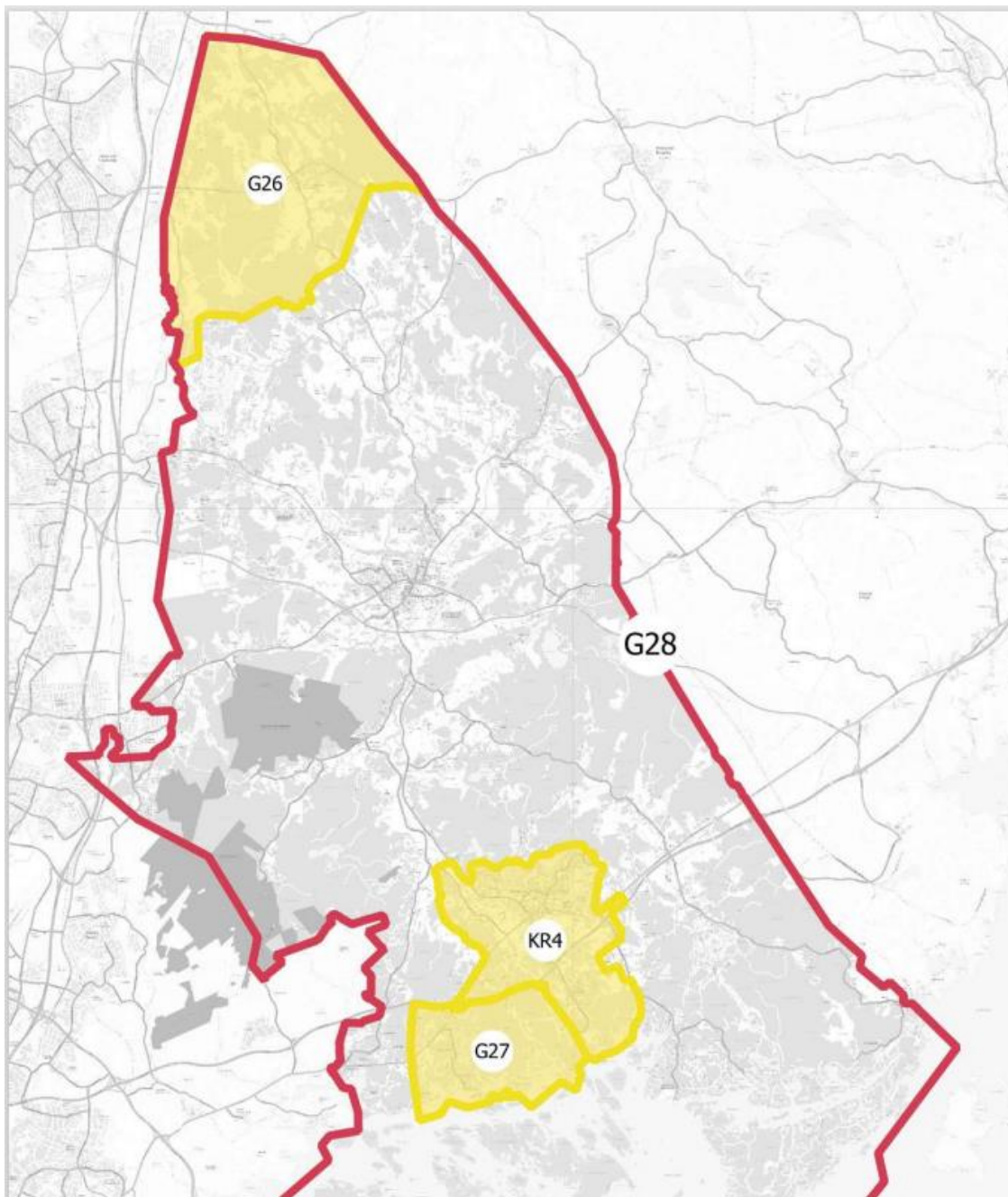
1.6 Maankäyttö ja kaavoitus / Planläggning och utveckling

Vuosittain laadittava kaavoituskatsaus sisältää katsauksen Sipoon ajankohtaisiin maankäytön kehittämishankkeisiin. Kaavoituskatsaus sisältää kaavoituksen lähivuosien työohjelman, joten sisältö jakautuu menneitä kaavahankkeita ja kaavoituksen käytäntöjä käsittelevään katsausosaan sekä meneillään olevia ja tulevia kaavahankkeita käsittelevään kaavoitusohjelmaosaan.

[Kaavoituskatsaus 2022 ja kaavoitusohjelma 2022-2024 \(sipoo.fi\)](#)

Yleiskaavoituksen tarkoituksena on kunnan yhdyskuntarakenteen ja maankäytön yleispiirteinen ohjaaminen sekä toimintojen yhteensovittaminen. Yleiskaavassa esitellään tavoitellun kehityksen periaatteet ja osoitetaan tarpeelliset alueet asemakaavoituksen, muun suunnittelun sekä rakentamisen perustaksi.

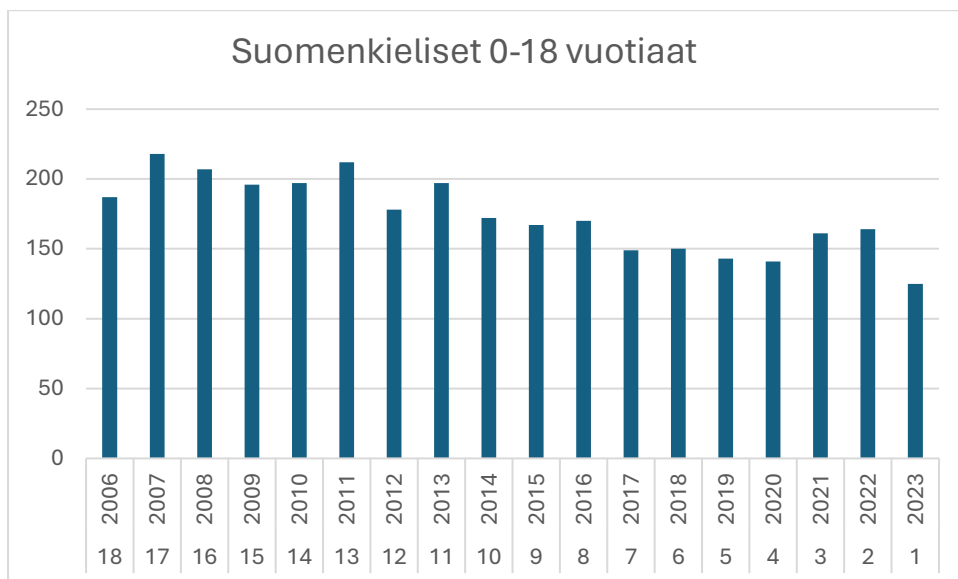
Yleiskaavahankkeiden tavoitteellinen eteneminen

Kaavatunnus	Kaavan nimi	Aloitus- vuosi	2023	2024	2025	2026	Hyväksymis- vuosi
KR4	Söderkullan kaavarunko	2023	—————				2026
G26	Pohjois-Paippisten osayleiskaava	2016	—————	- - - -			2024
G27	Gumbostrand-Västerskog-Hitä osayleiskaava	2018	- - - -	- - - -	—————		2026
G28	Koko kunnan yleiskaavan päivitys	2022	—————				2026

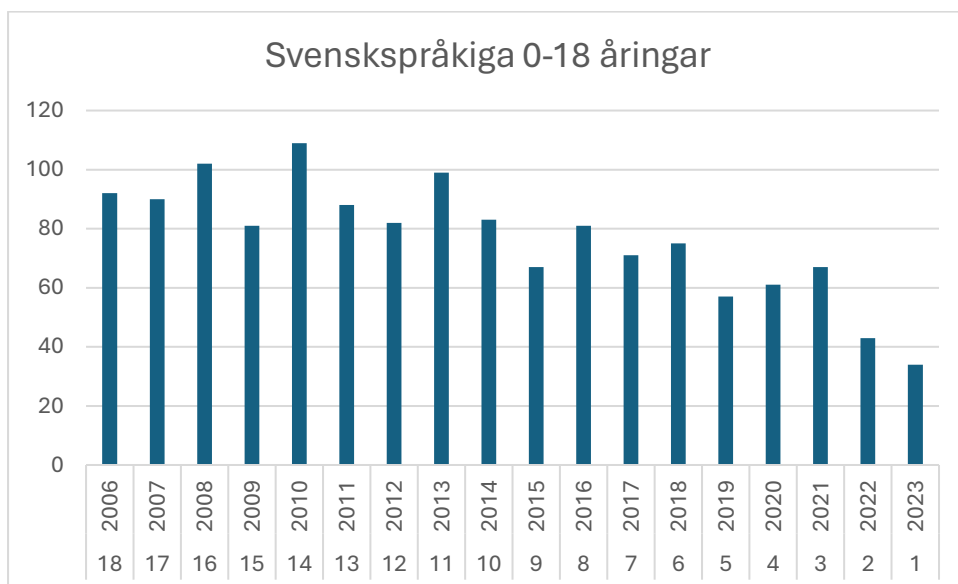

1.7 Väestöennuste ja oppilasmäärien kehitys huomioiden nettomuutto

1.7.1 Väestöennusteet

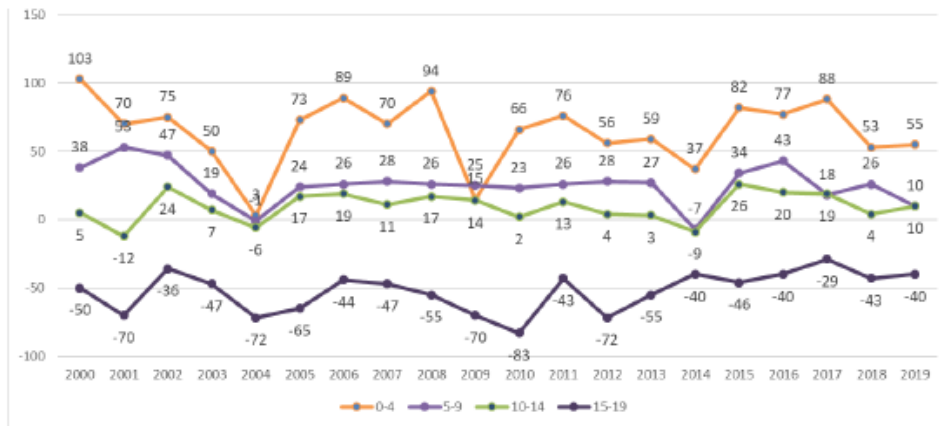

Kuva: Suomenkieliset Sipoolaiset 0–18-vuotiaat.

Kuva: Sipoolaiset ruotsinkieliset 0–18-vuotiaat.

1.7.2 Nettomuuton huomioiminen

Kuva 13 Sipoon kunnan 0-19-vuotiaiden muutto (Tilastokeskus, 29.10.2020)

Keskimääräinen nettomuutto vuosittain ajalta 2000-2019

- 0-4-vuotiaat 65 lasta
- 5-9-vuotiaat 26 lasta
- 10-14-vuotiaat 10 lasta
- 15-19-vuotiaat -52 nuorta

Kuva: Sipoon kunnan 0–19-vuotiaiden tulo- ja lähtömuutto vuosina 2000–2019

Kunnan Nettomuutto kuvaa kunnan tulo ja lähtömuuton suhdetta. Koulujen oppilasmäärään ennustamisessa tämä tulee ottaa huomioon, kun arvioidaan kouluverkon kapasiteettia pitkällä aikavälillä. Toteutuneet oppilasmäärät poikkeavat ylöspäin väestöennusteen luvuista. Näissä toteutumissa on koulukohtaisia eroja. Koulutuksen toimialla tätä suhdetta seurataan lukuvuositasolla.

Esimerkinä Boxby skola ja oppilasmäärä lukuvuonna 2024–2025

Syntyneet	Vuosiluokka	Oppilaita oppilaaksiottoalueella	Todellinen oppilasmäärä lukuvuonna 2024–2025
2012	6	5	10
2013	5	12	15
2014	4	11	12
2015	3	5	9
2016	2	4	6
2017	1	7	11
Yhteensä		44	63

1.8 Oppilaaksiottoalueet

1.8.1 Suomenkielinen kouluverkko

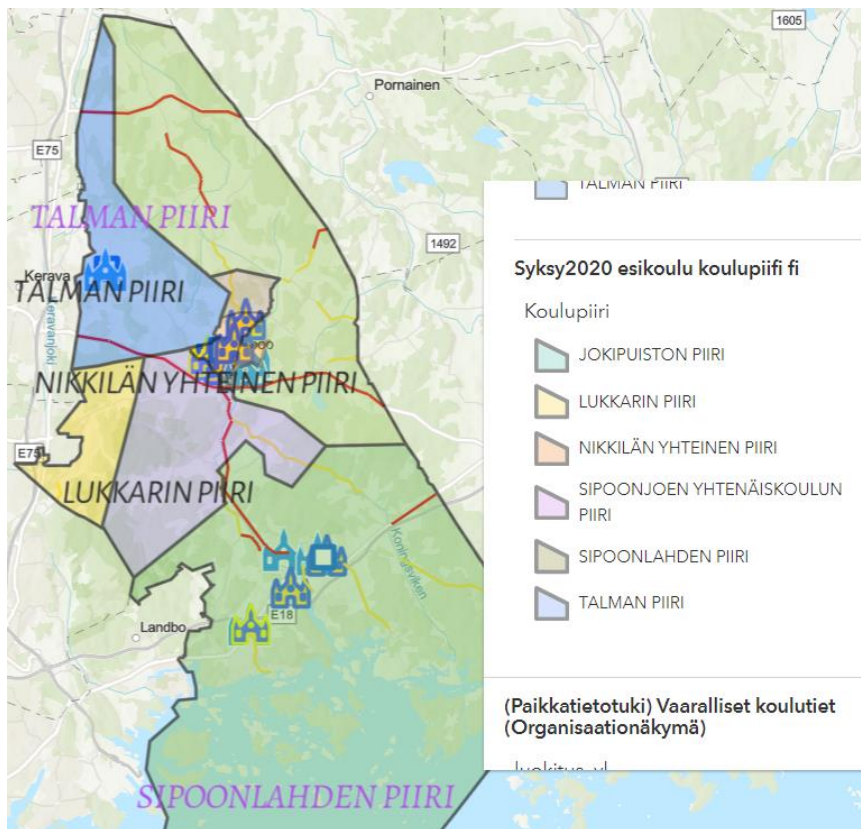
Suomenkielisiä oppilaaksiottoalueita on muutettu koulutusjaoston päätöksellä tammikuussa 2020, jotta esikoulunsa syksyllä 2020 aloittavat lapset ja sitä nuoremmat sijoittuvat tasaisesti kaikkiin kouluihin Nikkilän alueella. Aiemmin oli jo päätetty, että Nikkilän Sydämen laajennusosa ja sitä myöten Sipoonjoen yhtenäiskoulu täyttyy vuosiluokka kerrallaan. Tästä syystä tiloissa on toistaiseksi väljyyttä. Muutoksen myötä Jokipuiston koulu ja Lukkarin koulu

muuttuvat vaiheittain yksisarjaisiksi alakouluiksi, jolloin kiinteistöihin mahtuvat myös esiopetusryhmät.

Oppilaaksiottoalueita muutettaessa laajennettiin Nikkilän yhteistä aluetta ja siihen määriteltiin peruseriaatteet. Uusien aluejakojen myötä kuljetusoppilaita on saatu hajautettua useampaan kouluun ja useimmissa tapauksessa oppilaan lähikouluksi on määritelty lähimpänä kotiosoitetta sijaitseva koulu.

Vanhat oppilaaksiottoalueet Keski- ja Pohjois-Sipoon alueella koskevat vuonna 2013 syntyneitä ja heitä vanhempia. Tällä ratkaisulla taataan koulupaikan säilyminen omassa tutussa koulussa. Vanhat alueet poistuvat kokonaisuudessaan käytöstä lukuvuoden 2026-2027 alkaessa.

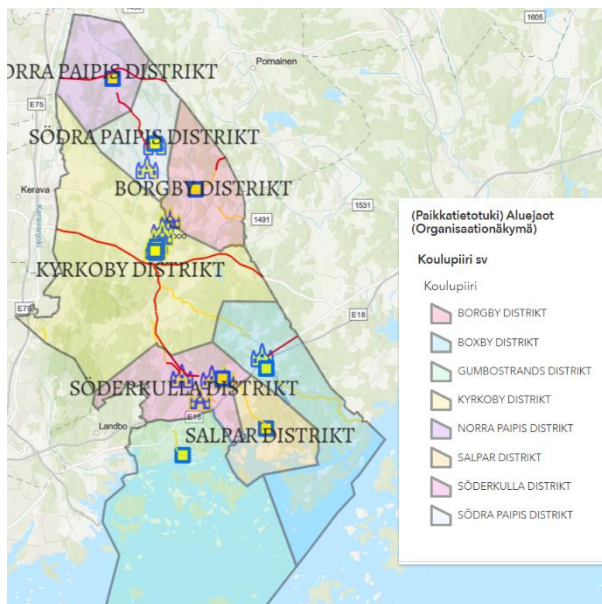
Etelä-Sipoossa käytössä on vain yksi oppilaaksiottoalue, sillä siellä on vain yksi suomenkielinen koulu, Sipoonlahden koulu. Etelä-Sipoon osalta kielikyllyn oppilaaksiottoalue on sama kuin Sipoonlahden koulun.

Kuva: Suomenkielisten oppilaaksiottoalueet

1.8.2 Ruotsinkielinen kouluverkko

Ruotsinkielinen kouluverkko noudattaa pääosin vanhaa kyläjakoja, jossa jokaisessa kylässä oli oma koulu. Tätä rakennetta on muutettu Kungsvägens skolan sijoittamisella Nikkilän Sydämen koulukeskukseen, sekä suunnitteilla olevan suuremman Söderkulla skolan rakennushankkeella Miilin sivistyskeskuksen kampusalueelle. Alakoulujen osalta kouluverkon rakenne on säilynyt pitkään samana.

Kuva: Ruotsinkielisten oppilaaksiottoalueet

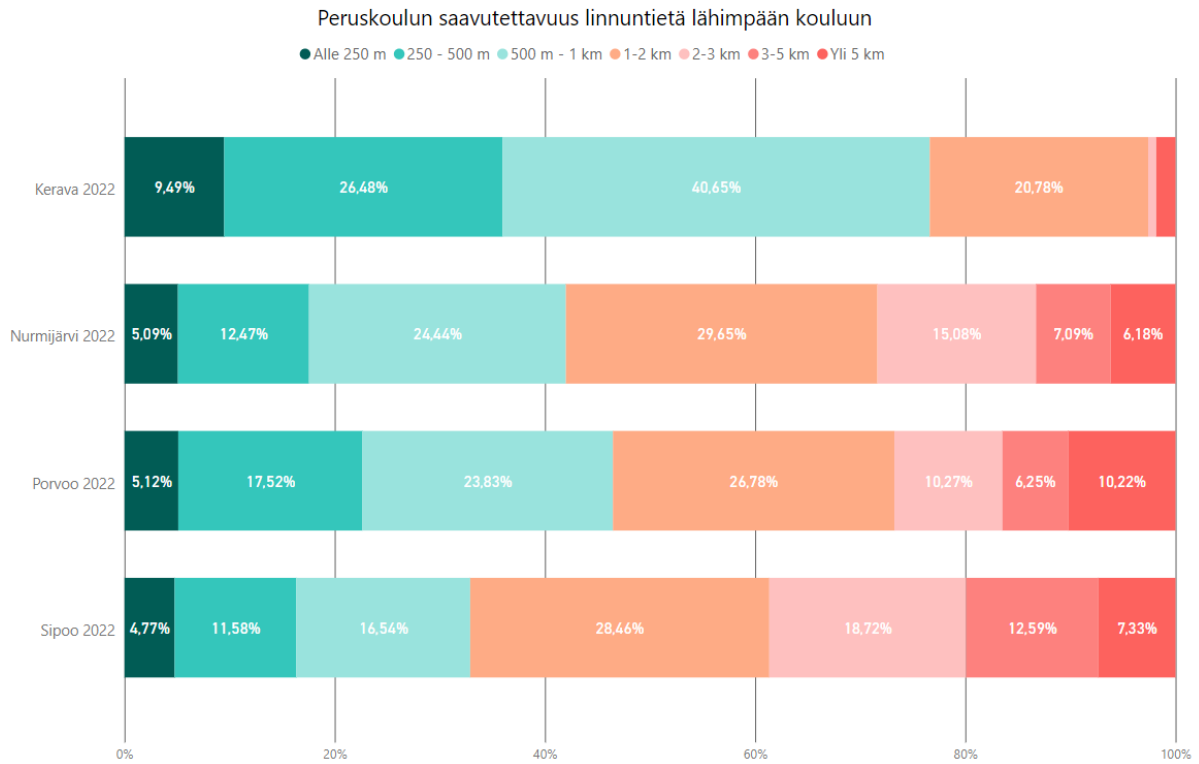
Pohjois-Sipoossa Norra Paipiksen koulu toimii osittain alueellisena ruotsinkielisenä kouluna yhteistyössä Järvenpään kaupungin kanssa. Kasvava osa oppilaista tulee kouluun Järvenpäästä.

Södra Paipiksen, Borgbyn ja Kyrkobyn koulujen oppilaat tulevat pääsääntöisesti omalta oppilaaksiottoalueeltaan, ristiin kulkemista on jonkun verran. Tämä ei kuitenkaan tällä hetkellä aiheuta paineita alueiden tarkasteluun.

Etelä-Sipoossa oppilaaksiottoalueet jakavat oppilaat Söderkulla skolan, Boxby skolan, Salpar skolan ja Gumbostrands skolan välillä. Kaavoitus, oppilasmäärät ja väestöennusteet huomioiden etelän oppilaaksiottoalueita on syytä tarkastella ja yhdistää. Koulutuksen toimialalla työstetään kevään 2024 aikana arvio siitä, kuinka oppilaaksiottoalueita tulisi korjata.

1.8.3 Saavutettavuus

Oppilaaksiottoalueita suunniteltaessa keskeistä on koulun saavutettavuus. Saavutettavuus rinnastuu koulumatkoihin ja koulukuljetusten tarpeeseen. Vertikal TAVI palvelusta saamme kansallista vertailua koulujen saavutettavuudesta. Sipoon laajasta pinta-alasta huolimatta kouluverkon koulujen saavutettavuus on verrattain hyvä. Yli 5 kilometrin matkan kouluun kulkevat vain 7.3% koululaisista. Nämä ovat pääasiassa suomenkielisiä oppilaita ja yläkouluikäisiä oppilaita molemmista kieliryhmistä.

2. Toimivan koulun kuvaus ja reunaehtojen määrittely

2.1 Turvallisuus

Arkipäiväistä turvallisuutta lisää ja takaa riittävä henkilöstömäärä. Pieni yksikkö on hyvin haavoittuvainen henkilöstön poissaolotilanteissa tai muissa äkillisissä turvallisuuteen liittyvissä tilanteissa. Turvallisuutta lisää myös toimiva koulukiinteistö pihoineen, jota on helppo valvoa riittävän henkilökunnan turvin välituntitilanteissa.

Turvallisuutta lisää koulun lähialueiden ja kulkuväylien kunnossapito.

2.1.1 Henkilökunta ja osaaminen

Toimiva työyhteisö koostuu eri-ikäisistä opettajista, joiden erilaiset vahvuudet saadaan hyödynnettyä kaikkien oppilaiden ja työyhteisön hyväksi. Toimivassa työyhteisössä voidaan huolehtia siitä, että opettaja voi opettaa sellaisia oppiaineita oman opetusryhmänsä lisäksi myös muille opetusryhmille, joihin hänellä on vahva osaaminen. Kollega voi taas opettaa tämän opettajan opetusryhmälle sellaisia oppiaineita, jotka eivät ole tämän opettajan suurin vahvuus (esim. taito- ja taideaineet, kielet). Tällainen taitojen optimointi nostaa opetuksen laatua ja johtaa yhteisopettajuuteen. Myös haastavissa tilanteissa on hyötyä siitä, että työyhteisössä on erilaisia työkokemuksia omaavia henkilöitä, jotka voivat tukea toisiaan. Opetuksen suunnittelu, opettaminen ja oppilasarviointi monipuolistuu ja yhdenvertaistuu, kun työtä tehdään laajemmassa yhteistyössä.

Toimiva työyhteisö koostuu kelpoisesta henkilökunnasta, joka pysyy saman työnantajan palveluksessa useamman lukuvuoden kerrallaan, eikä vaihtuvuus ole kerralla liian suurta.

2.1.2 Oppimisympäristö

Oppimisympäristön tulee toimia siihen käyttötarkoitukseen, johon sitä käytetään. Käytössä olevia sisä- ja ulkotiloja tulee ylläpitää ja muokata tarpeen vaatiessa, jotta ne ovat tarkoituksenmukaisia ja turvallisia. Koulumatka tulee olla turvallinen ja koulumatkan pituus tulee olla mahdollisimman tasavertainen opetuskielestä riippumatta.

Sosiaaliset suhteet ovat keskeinen osa ihmisen hyvinvointia ja mielenterveyttä. Ihmisellä on luontainen tarve liittyä muihin ja tuntea kuuluvansa joukkoon. Lapset ja nuoret kuuluvat koulussa erilaisiin ryhmiin: sellaisiin, joiden muodostumiseen he itse voivat vaikuttaa, sekä ryhmiin, joiden muodostumiseen he eivät voi niinkään vaikuttaa. Vaikuttamisen mahdollisuus pienenee, mitä pienemmästä koulusta ja omasta ikäluokasta on kyse. Koulussa syntyvät oppilaiden väliset suhteet ovat enimmäkseen niin sanottuja vertaissuhteita, joissa osapuolet ovat yleensä melko samanikäisiä ja samalla kehitystasolla. Ikätovereiden kanssa rakennettu suhde vaikuttaa lapsen ja nuoren sopeutumiseen sekä hyvinvointiin, sillä vertaissuhteen kautta lapsi tai nuori omaksuu erilaisia tietoja, taitoja ja asenteita. Oppilaiden välisillä vertaissuhteilla on suuri merkitys lapsen ja nuoren rakentamalle minäkuvalle. Lapsi tai nuori vertaa itseään ikätovereihinsa sosiaalisen vertailun avulla ja oppii saamansa palautteen kautta uutta sekä itsestään että sosiaalisista suhteistaan. Vertaissuhteen avulla oppilas voi saada tunteen johonkin kuulumisesta ja oppii toimimaan yhdessä toisten kanssa. (Salmivalli 2005.)

2.1.3 Oppiminen

Valtakunnallisessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014) ja Sipoon kunnan perusopetuksen opetussuunnitelmassa (2016) linjataan, että vuosiluokilla 4-6 tarjotaan valinnaisia opintoja 1 vuosiviikkotunti/vuosiluokka, vuosiluokalla 7 valinnaisia tarjotaan 1 vuosiviikkotunti ja vuosiluokilla 8-9 valinnaisia opintoja 4 vuosiviikkotuntia/vuosiluokka. Sipoon kunnan perusopetuksen lukuvuosittain tehtävässä lukuvuosisuunnitelmassa linjataan seuraavasti:

1) Koulu päättää, miten se jakaa tuntijakoon kirjatut **taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit** musiikin, kuvataiteen, käsityön, liikunnan ja kotitalouden kesken vuosiluokilla 3 ja 5-9.

- Koulu voi myös osoittaa em. taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit **kokonaan tai osittain oppilaan valittaviksi taide- tai taitoaineiden opinnoiksi**.

2) Koulu päättää, mitkä ovat **oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet** vuosiluokilla 4-9.

Valinnanmahdollisuuksia on laajemmin tarjolla, jos koulussa on enemmän opettajia ja oppilaita, jolloin voidaan järjestää useampia valinnaisaineita, joista oppilaat voivat valita mieluisimmat. Tällöin oppilailla on aito valinnanmahdollisuus valinnaisaineiden sisältöjen ja tavoitteiden suhteen.

2.1.4 Oppimisen tuki

Perusopetuslain mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus saada riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. Tuen tarpeen varhaiseksi havaitsemiseksi oppilaiden oppimisen edistymistä ja koulunkäynnin tilannetta tulee arvioida jatkuvasti. Arvioinnissa ja tuen suunnittelussa hyödynnetään mahdollisten muiden arviointien tuloksia ja otetaan huomioon oppilaalle aiemmin annettu tuki. Tuki annetaan oppilaalle ensisijaisesti omissa opetusryhmässä ja koulussa erilaisin joustavin järjestelyin, ellei oppilaan etu tuen

antamiseksi välttämättä edellytä oppilaan siirtämistä toiseen opetusryhmään tai kouluun. (OPS 2016)

Tarvittavan tuen järjestämiseen vaikuttavat käytettävissä oleva luokan-/aineenopettaja-, erityisopettaja-, erityisluokanopettaja- ja koulunkäynninohjaajaresurssi. Resurssi on riippuvainen koulun oppilasmäärästä, sillä koulut saavat tuntiresurssinsa oppilasmäärän perusteella, jotta kaikki koulut olisivat yhdenvertaisessa asemassa. Erityisen tuen pienluokkia ei perusteta kaikkein pienimpiin kouluihin.

Jokaisen opettajan vastuulle kuuluu opetuksen eriyttäminen oppilaiden tarpeiden mukaisesti. Jos opetusryhmä muodostuu useamman vuosiluokan oppilaista, opetusta tulee eriyttää eri vuosiluokkien sisältöjen ja tavoitteiden mukaisesti niissä oppiaineissa, jotka luetaan oman vuosiluokansa kurssin mukaisesti. Tällöin eriyttäminen yhden oppitunnin sisällä on vielä laajempaa ja edellyttää opettajalta vankkaa ammattitaitoa.

2.1.5 Kodin ja koulun yhteistyö

Sipoon kunta on tehnyt viisivuotisen sopimuksen Planet youth organisaation kanssa. Tämän yhteistyön tarkoitus on rakentaa Sipoon malli, joka toimii holistisena sateenvarjona lapsien ja nuorten turvallisen ja terveen kasvun ja kehityksen toimintojen kehittämiseksi, sekä yhteisöllisten toimintamallien luomiseksi. Koulutuksen toimialalla tätä mallia kehitetään lisäämällä oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta koulussa, sekä huoltajien osallisuutta kodin ja koulun välisessä yhteistyössä.

2.1.6 Koulun johtaminen

Jokaisella koululla, jossa järjestetään tässä laissa tarkoitettua opetusta, tulee olla toiminnasta vastaava rehtori.

Opetuksen järjestäjällä tulee olla opetuksen järjestämismuoto huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työsuhteisia opettajia. Lisäksi opetuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia, koulunkäyntiavustajia ja muuta henkilöstöä. (POL 37 §)

Rehtori vastaa laajasti koulun toiminnoista ja opetussuunnitelman toteutumisesta. Siksi on tärkeää, että rehtori on tavoitettavissa ja tukemassa koulun arkea. Koulutuksen toimialan tulee huolehtia siitä, että rehtorilla on riittävästi osaamista, aikaa ja resursseja koulun asianmukaiseen johtamiseen ja opetussuunnitelman toteuttamiseen.

2.1.7 Ammatillinen kehittyminen

Opettajan ammatillista kehittymistä työssään puretaan auki usein käsitteiden professio, autonomia, opettajuus, koulunkäyntiavustajien, kompetenssi, ammattitaito ja asiantuntijuus kautta. Lisäksi ammatillisen kehittymisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota opettajuuden kehystekijöihin ja opettajan ammattikuvaan. Opettajuudessa on kyse paitsi tavasta olla opettaja, myös käsityksestä opettajan tehtävästä yhteiskunnassa.

Opettajan työhön kohdistuu paljon eri tahojen esittämiä vaatimuksia ja odotuksia, mikä puolestaan asettaa opettajan työn erikoisasemaan muihin ammatteihin nähden. Ulkoinen muutospainetta on jatkuvasti läsnä. Niin sanotun uuden opettajuuden myötä opettajan työtä ja asiantuntijuutta ei tarkastella enää pelkästään yksilöllisenä prosessina, vaan opettaja nähdään ennen muuta verkottuneena ja tulevaisuusorientoituneena toimijana, jonka asiantuntijuuskin on siten yhteisöllistä, yhteistyöstä riippuvaista ja kehityshakuista. Opettajuuden kehittyminen nähdään asiantuntijuuden kehittymisenä.

Tätä kautta ammatillisen kehittymisen keskeisimmiksi elementeiksi voidaan asettaa täydennyskoulutuksen saatavuus ja uralla etenemisen mahdollisuudet.

3. Toimivan koulun määritelmä Sipoon kouluverkossa

Kouluverkkosuunnittelun yksi keskeinen tavoite on nostaa palvelun laatu talouden ja saavutettavuuden rinnalle. Tätä tarkoitusta varten on laadittu laadullinen mittari koulun toimivuuden määrittämiseksi. Tämän mittarin käyttö yhtenä kouluverkkosuunnittelun osana tukee kokonaiskuvan hahmottamista siitä, mihin koulutuksen toimialalla tulisi resursseja keskittää palvelun laadun optimaaliseksi kehittämiseksi kuntastrategian näkökulmasta.

Yleiskuvaus:

Sipoon kouluverkko koostuu suomenkielisistä kouluista ja ruotsinkielisistä kouluista. Kunnan peruskoululaisista 2/3 käy suomenkielistä koulua ja 1/3 ruotsinkielistä. Sipoossa toimii myös kielikytkykoulu varhaiskasvatuksesta alkaen. Suomenkieliselle kouluverkolle on ominaista suuret koulut Nikkilässä ja Söderkullassa, asutuskeskittymien ytimessä. Ruotsinkielinen väestö on jakautunut tasaisemmin koko kunnan alueelle, jolloin pienten koulujen verkosto tukee saavutettavuutta alakoulujen osalta ja verkko kokonaisuudessaan vahvistaa ruotsinkielistä kulttuuriperinnettä Sipoossa.

Allmän beskrivning:

Skolnätverk i Sibbo består av finskspråkiga skolor och svenskspråkiga skolor. 2/3 av kommunens grundskoleelever går i en finskspråkig skola och 1/3 i en svenskspråkig skola. Sibbo har också en språkbadsskola som börjar från småbarnsvård. Kännetecknande i det finska skolenätverket är stora skolor i Nikkilä och Söderkulla, i kärnan av befolkningscentra. Den svenskspråkiga befolkningen i Sibbo är mer jämnt fördelad över hela kommunen, varvid nätverket av små skolor stödjer tillgängligheten för lågstadieskolor och nätverket som helhet stärker den svenskspråkiga kulturtraditionen i Sibbo.

	Kuvauksessa osoitetut seikat toteutuvat / De saker som visas i beskrivningen går i uppfyllelse
	Kuvauksessa osoitetut seikat toteutuvat pääsääntöisesti / saker som visas i beskrivningen förverkligas vanligtvis
	Kuvauksessa mainitut seikat toteutuvat osittain / Saker i beskrivningen är delvis realiserade
	Kuvauksen asioista valtaosa ei toteudu / Det mesta i beskrivningen går inte i uppfyllelse
	Kuvauksessa mainitut seikat eivät toteudu / De saker som nämns i beskrivningen går inte i uppfyllelse

Otsikko / Rubrik	Kuvaus/ beskrivning	1	2	3	4	5	Selvitys/ förklaring
Turvallisuus ja terveellisyys / Säkerhet och hälsa	Riskien kartoitus. Vaara ja uhkatilanteisiin valmistautuminen. Terveystarkastus. Pelastautumissuunnitelma. Asiakirjat ajantasaisia. / Riskkartläggning. Förberedelse för fara och hotfulla situationer. Hälsokontroll. Räddning. Dokument uppdaterade.						
Sijainti / plats	Oppilaaksiottoalue on optimaalinen. / Elevutagningsområde är optimal.						
Oppimisympäristö / läromiljö	Ryhmäkoot optimaalisia, oppimateriaalit laadukkaita, tilojen monikäyttöisyys huomioitu. / Gruppstorlekarna är optimala, läromedel är av hög kvalitet och faciliteternas mångsidighet tas i beaktande.						
Henkilöstö ja opettajat/ personal och lärarna	Kaikki opettajat ovat kelpoisia ja taidot pedagogisesti monipuolisia. Henkilöstön määrä on riittävä. / Alla lärare är kvalificerade och deras kompetens är pedagogiskt mångsidig. Antalet personal är tillräckligt.						
Koti ja koulu / hem och skola	Huoltajien osallistaminen ja yhteistyö tiivistä ja säännöllistä. / Vårdnadshavare deltar regelbundet i hem och skola samarbetet						
Kiinteistö ja piha / fastighet och gård	Rakennuksen kunto on hyvä ja huolto riittävää. Piha on virikkeellinen ja turvallinen. / Byggnadens skick är bra och underhållet är tillräckligt. Gården är stimulerande och trygg.						
Tuki / stöd	Oppilashuollon ja erityisopetuksen saatavuus on riittävä. / Tillgång till elevvård och specialundervisning är tillräckligt.						
Sosiaaliset suhteet / sociala kontakter	Oppilaiden määrä kussakin ikäryhmässä vähintään viisi. Oppilaiden kokonaismäärä yli 40. / Antal elever i varje åldersgrupp fek eller mera. Totalt antal elever minst 40.						
Johtajuus / ledarskap	Rehtorin ja hallinnon tavoitettavuus riittävä. Jaettu johtajuus suunniteltua. Aika ja resurssit riittävät hallinnon tehtäviin. / Rektors och administrationens tillgänglighet tillräckligt. Delat ledarskap planerat. Tid och resurser tillräckliga för administration .						
Ammatillinen kehittyminen / utveckling i arbetet	Täydennyskoulutusta on tarjolla ja etenemismahdollisuudet ammatissa selkeät. / Fortbildning finns och möjligheterna till avancemang i yrket är tydliga.						